

Під час вивчення ситуації щодо каліцивірусної інфекції котів у центральному та прилеглих мікрорайонах м. Козелець виявлено наявність широкого розповсюдження цієї хвороби.

Згідно зі статистичними даними бачимо, що у 2019 році було зареєстровано 65 випадків каліцивірусної інфекції котів, у 2020 році – 58, у 2021 році – 57.

Проаналізувавши отримані дані щодо каліцивірусної інфекції залежно від віку тварин (таблиця 3.1.) виявлено, що більшість захворілих котів відносилися до вікової групи 1 – 5 років – 84 випадки (46,7%), менш часто інфекція уражала вікову групу більше 8 років – 39 випадків (27,7%), а також кошенят віком до 6 місяців – 38 випадків (21,1%), дуже рідко захворілими були коти вікової групи у 6 – 12 місяців – 19 випадків (10,5%).

Відповідно до даних бачимо, що найчастіше захворілими є безпоріднікоти – 78 випадків (43,3%), менш часто хворіють такі породи, як персидські – 28 випадків (15,6%), сіамські – 21 випадок (11,7%), британські – 20 випадків (11,1%), донський сфінкс – 14 (7,8%), дуже рідко захворювання фіксували у котів таких порід, як ангорська – 12 випадків (6,7%), мейнкунтаросійська блакитна – по 4 випадки (2,2%), рекс – 1 випадок (0,7%). Безпорідні коти хворіють частіше через активний спосіб свого життя.

Відповідно до отриманих у ході дослідження даних, було виявлено, що тривалість інкубаційного періоду під час каліцивірусної інфекції у котів складала від 3 до 20 днів. Захворювання характеризувалося здебільшого гострим перебігом, в окремих випадках перебіг хвороби був підгострим або хронічним.

На початкових етапах тварина ставала пригніченою, чхала, апетит зменшувався, спостерігали серозні виділення з очей та носа. Підвищення температури тіла до показників у 39,5°C – 40,5°C. Після 2 – 3 днів з моменту як з очей на носа текли серозні виділення, фіксували розвиток стоматиту, слизова оболонка язика та піднебіння вкривалися ерозіями та виразками, а це ставало причиною анорексії. Разом з виразками з'являлася і значна саливація. Під час дослідження виявлено, що хвороба тривала у межах 1 – 2,5 тижнів.

Відомо, що розпочинати лікувальні дії варто якнайшвидше: максимум через 3 – 5 діб з моменту появи хвороби. Якщо розпочати лікування пізніше, то можна спостерігати розвиток вірусної пневмонії, задишки, у тварини спостерігається розвиток серцево-судинної недостатності, організм зневоднюється, може бути нашарування вторинної бактеріальної інфекції, а це спричиняє тяжкий перебіг інфекційного процесу, унаслідок якого можна наступити смерть тварини навіть за умови введення інтенсивної терапії.

Кошенята у віці від 1,5 до 6 місяців здебільшого потерпають від гострого перебігу захворювання, який є більш злоякісним у порівнянні зі старшими котами. А також у деяких випадках у кошенят віком від 1,5 до 3 місяців уражався головний мозок та мозочок, через які розвивалися конвульсії, а тварина помирала.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Максимов Н.А., Лебедько С.И. Инфекционные болезни собак и кошек. М. 2000. 128 с.
2. Чандлер Э.А., Гаскелл К.Дж., Гаскелл Р.М. Болезни кошек/ пер. с англ. М.: «Аквариум ЛТД», 2002. 696 с.
3. Bittle J.L., Rubic W.J. Immunization against feline calicivirus infection. Am. J. Vet. res. 2000. 37(3). P. 275–278.

УДК:619:616.5:636.2

ПЕРЕДЕРІЙ Б.С., магістрант

Науковий керівник – **ДОВГАЛЬ О.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

tezy.vet@btsau.edu.ua

ЕПІЗООТОЛОГІЯ. ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ТРИХОФІТІЇ ТЕЛЯТ В ТОВ «СААН-АГРО» С. ГОРБОВЕ, КУЛІКІВСЬКОГО РАЙОНУ, ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вивчено епізоотична ситуація по трихофітії великої рогатої худоби в господарстві, проведено аналіз заходів щодо оздоровлення господарства від трихофітії та впровадження у роботу господарства найефективнішої та найдоступнішої схеми лікування.

Ключові слова: трихофітія телят, епізоотичний процес, хворі тварини, лабораторна діагностика, профілактичні заходи.

Трихофітію зараховують до груп дерматомікозів – грибкових захворювань багатьох видів тварин, що уражають шкірні покриви та їх похідні. Дерматомікози були відкриті людьми вже давно.

На сьогодні в Україні вдалося ліквідувати велику кількість інфекційних захворювань сільськогосподарських тварин. Проте деякі з цих захворювань все ще залишаються широко розповсюдженими. Одним із таких захворювань можна назвати трихофітію великої рогатої худоби, яка реєструється на території різних господарств у вигляді епізоотій, і є однією з причин вагомих економічних втрат у галузі тваринництва.

Незважаючи на великі досягнення науки в ліквідації в нашій країні багатьох інфекційних захворювань сільськогосподарських тварин, деякі з них ще і зараз мають значне поширення. До числа таких захворювань варто віднести і трихофітію великої рогатої худоби, що реєструється у вигляді епізоотій у господарствах різної форми власності і завдає значної шкоди тваринництву.

Проаналізувавши епізоотичну ситуацію по трихофітії ВРХ за 2019 по 2021 рр. ми змогли дійти того, що господарство ТОВ «СААН-АГРО» с.Горбове, Куликівського району, Чернігівської області можна назвати стаціонарно неблагополучним щодо трихофітії ВРХ. Відповідно до проведених досліджень, було встановлено неоднакову кількість захворілих тварин у різні періоди та роки.

Відповідно до даних можна побачити те, що відсоток захворілих на трихофітію тварин зростає кожного року. Так, у 2019 році показник був у межах 3,7%, а вже у 2021 році підвищився до 7 %. Однією з причин такого стану речей може бути відсутність достатньої кількості фінансів у господарстві, щоб придбати необхідні препарати з метою проведення лікування тварин і речовин для проведення дезінфекції приміщень у 2019 – 2020 роках. Зниження рівня санітарно-гігієнічних умов також причина того, що кількість фіксованих випадків на трихофітію телят постійно збільшувалася.

У ТОВ «СААН-АГРО» с.Горбове, Куликівського району на трихофітію найбільше хворіють телята у віці від 2 місяців до 1 року. У більшості випадків реєструють поверхневу форму перебігу хвороби. Дуже рідко було зафіксовано наявність глибокої форми трихофітії телят.

Для підтвердження клінічного діагнозу щодо трихофітії використовують мікроскоп, за допомогою якого вивчають відібрані лусочки шкіри та тьмяну і поламану шерсть. Для цього виготовляється препарат відповідно раніше згаданій до методики, після чого його вивчають, використовуючи мале та велике збільшення мікроскопа (x400; x900). У разі позитивного випадку патматеріал має спори збудника овальної форми, які розташовуються у вигляді ланцюжка всередині шерстинки. Нерідко спори утворюють форму гачка навколо шерстини, знаходячись ближче до її кореня. У препараті з шерстного покриву інколи фіксували наявність прямих гіфів з перегородками.

З метою вивчення того, як вік впливає на розповсюдження хвороби у молодняку ВРХ ТОВ «СААН-АГРО» усе поголів'я умовно поділили на декілька вікових груп згідно з технологічною картою щодо проведення профілактичних і лікувальних обробок телят і корів проти трихофітії. Відповідно до результатів цих досліджень було визначено найбільшу чутливість щодо трихофітії телят у віці від 1 до 8 місяців. Це і стало причиною стаціонарної неблагополучності ТОВ щодо трихофітії. Найбільше уваги ми приділили телятам таких вікових груп: від 1 до 4 та від 5 до 8 місяців.

Для того, щоб провести необхідні лікувальні заходи усіх телят поділили на дві групи згідно з принципом аналогів, ізолювавши їх від інших тварин та розмістивши в окремі станки у кількості по 5 телят у кожній групі.

Кожна група отримала своє призначення щодо лікування. Для першої групи було обрано вакцину ТФ-130 К, при цьому обробка уражених ділянок здійснювалася з використанням саліцилової кислоти, йоду, карболової кислоти та спирту. З метою простимулювати імунітет було обрано тетравіт. Для другої групи обрали вакцину «Триховак», а обробка уражених ділянок здійснювалася за допомогою Дермадексу, для

стимуляції імунітету обрано тетравіт.

Після 7 – 8 днів від перших лікувальних заходів уражені трихофітією ділянки були без будь-яких ознак наявності цього захворювання, реакція зникла, а скоринки розмяклилися. При мікроскопії відібраного з вогнища ураження патологічного матеріалу відсутні патогенні гриби.

Пізніше у телятнику здійснено вимушену дезінфекцію, яка складалася з: механічної очистки приміщення, обробки приміщення та станків з використанням лужного розчину формаліну (їдкий натрій 2 % та 2 % формалін) та змив дезінфектанту за допомогою води після експозиції 5 годин.

Забезпечення профілактики щодо трихофітії телят проводилося за допомогою суворого дотримання ветеринарно-санітарних та зоогігієнічних правил, які допомагають отримати оптимальні умови щодо утримання та годівлі тварин, також регулярно очищувалися та дезінфектувалися приміщення, де утримуються тварини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пальонко Т.Т. Дерматофітози тварин. Здоров'я тварин і ліки. 2006. № 11. С. 24–25.
2. Применения вакцин против дерматомикозов животных/А.Х. Саркисов и др. Ветеринария. № 6. 1997. С. 35–38.
3. Скрипник В. Епізоотологія та етіологія трихофітії великої рогатої худоби. Ветеринарна медицина України. 2007. № 6. С. 17–19.

УДК 619:616.28

СУХОНОС О.М., магістрант

Науковий керівник – **БЛИК С.А.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

epizootologiya@ukr.net

ЛІКУВАННЯ Й ПРОФІЛАКТИКА ДЕРМАТОМІКОЗІВ КОТІВ ТА СОБАК

На дерматомикози хворіють майже всі свійські тварини. Найбільш частіше ці захворювання зустрічаються у собак та котів різного віку й порід. Дані хвороби окрім епізоотологічного, мають і епідеміологічне значення, так, як хворі тварини є джерелом збудника і для власників тварин [1, 2, 3].

З'ясування епізоотичної ситуації щодо дерматомикозів в Україні, з'ясування етіології, біології збудників та розробка новітніх методів діагностики, лікування та профілактики даних захворювань є одним із сучасних напрямів досліджень у ветеринарній медицині [4, 5, 6].

Ключові слова: дерматомикози, дерматофіти, трихофітія, мікроспорія, екзема, морфологічні зміни, препарат, вакцина, профілактичні заходи.

Для лікування котів і собак, хворих на дерматомикози, використовували препарати місцевої дії фунгін у виді розчину та спрею, а також фукорцин у виді розчину та аерозолі кубатолу.

Фукорцин давав непогані результати, однак виявився досить токсичним препаратом (після обробки у тварин відмічалось пригнічення загального стану).

Кубатол призначений для лікування трихофітії та мікробних форм екземи. Його наносили шляхом обприскування на відстані 15–20 см., в результаті чого утворювалася плівка, що не заважала вільним рухам тварин. На оголеній шкірі даний препарат тримається добре упродовж 10–14 днів, а плівка відрізняється досить високою водостійкістю. Для видалення її слід використовувати ацетон.

Аерозоль зооміколю застосовується для лікування мікроспорії, трихофітії й ускладнень кандидозами. Обробку тварин проводили 3–5 разів із інтервалом у 3–4 дні.

Фунгін у виді розчину (флакон на 10 см³) наносили на шкіру із розрахунку 0,2–0,3 мл на 1 кг живої ваги тіла тварини, втираючи у вражені ділянки від периферії до центру із охопленням до 1 см прилеглої здорової шкіри.

Фунгін-спрей (флакон на 30 см³) наносили шляхом обприскування на відстані 15–20 см на вражену поверхню шкіри також із охопленням до 1 см прилеглої здорової шкіри, тиснули